EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2025 07 28
COM(2025) 450 final

2025/0248 (NLE)

Pasiūlymas

TARYBOS SPRENDIMAS

dėl pozicijos, kurios Europos Sąjungos vardu turi būti laikomasi Europos Sąjungos, Europos atominės energijos bendrijos bei jų valstybių narių ir Ukrainos asociacijos susitarimu įsteigtame Asociacijos komitete prekybos klausimais, dėl muitų sumažinimo ir panaikinimo

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO DALYKAS

Šis pasiūlymas teikiamas dėl sprendimo, kuriuo nustatoma pozicija, kurios Europos Sąjungos vardu turi būti laikomasi Asociacijos komitete prekybos klausimais pagal Europos Sąjungos ir Europos atominės energijos bendrijos bei jų valstybių narių ir Ukrainos asociacijos susitarimą (toliau – Susitarimas)[1] dėl numatomo priimti sprendimo, kuriuo sumažinami ir panaikinami muitai pagal Susitarimo 29 straipsnio 4 dalį.

2. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

2.1. Europos Sąjungos ir Europos atominės energijos bendrijos bei jų valstybių narių ir Ukrainos asociacijos susitarimas

Susitarimu siekiama skatinti politinį dialogą ir stiprinti Ukrainos asociaciją su ES įgyvendinama politika ir Ukrainos dalyvavimą ES programose bei agentūrų veikloje. Jis taip pat apima išsamią ir visapusišką laisvosios prekybos erdvę (IVLPE), kad būtų sukurtos sąlygos glaudesniems ekonominiams ir prekybos santykiams, siekiant laipsniškos Ukrainos integracijos į ES vidaus rinką. Susitarimas įsigaliojo 2017 m. rugsėjo 1 d., o IVLPE laikinai taikyta nuo 2016 m. sausio 1 d.

2.2. Asociacijos komitetas prekybos klausimais

Pagal Susitarimo 465 straipsnio 4 dalį visi klausimai, susiję su Susitarimo IV antraštine dalimi (Prekyba ir su prekyba susiję klausimai), sprendžiami Asociacijos komitete prekybos klausimais. Pagal Susitarimo 29 straipsnio 4 dalį šis komitetas, pasikonsultavęs su Šalimis dėl „tarpusavio prekybai taikomų muitų panaikinimo paspartinimo ir muitų panaikinimo apimties išplėtimo“, gali priimti sprendimą „dėl prekei taikomo muito panaikinimo paspartinimo arba muito panaikinimo[, kuriuo] pakeičiama bet kokia muito norma ar jo mažinimo kategorija, [Europos Sąjungos arba Ukrainos] tvarkaraščiuose nustatyta tai prekei“. Asociacijos komitetas prekybos klausimais sprendimus priima Šalių sutarimu.

2.3. Numatomas Asociacijos komiteto prekybos klausimais aktas

Asociacijos komitetas prekybos klausimais turi priimti sprendimą dėl muitų sumažinimo ir panaikinimo pagal Susitarimo 29 straipsnio 4 dalį (toliau – numatomas aktas).

Numatomo akto tikslas – paspartinti ES ir Ukrainos tarpusavio prekyboje taikomų muitų panaikinimą ir išplėsti muitų panaikinimo apimtį.

Numatomas aktas taps privalomas Šalims pagal Susitarimo 465 straipsnio 3 dalį, kurioje nustatyta: „Sprendimai Šalims privalomi, jos imasi tinkamų jų įgyvendinimo priemonių.“

3. POZICIJA, KURIOS TURI BŪTI LAIKOMASI SĄJUNGOS VARDU

Pozicija, kurios Europos Sąjungos vardu turi būti laikomasi Asociacijos komitete prekybos klausimais, bus grindžiama prie šio pasiūlymo pridėtu Asociacijos komiteto prekybos klausimais sprendimo projektu. Jis yra Šalių konsultacijų pagal Susitarimo 29 straipsnio 4 dalį rezultatas. Konsultacijos pradėtos 2021 m. Ukrainos prašymu. Vėliau jos buvo sustabdytos Rusijai pradėjus neteisėtą ir neišprovokuotą plataus masto invaziją į Ukrainą ir 2022 m. birželio 4 d. Europos Sąjungai priėmus vienašales prekybos liberalizavimo priemones kaip

[1] OL L 161, 2014 5 29, p. 3.

autonomines prekybos priemones[2], kurios buvo atnaujintos 2023 m.[3] ir 2024 m.[4] Šalys konsultacijas atnaujino 2025 m. birželio mėn.

Po konsultacijų buvo susitarta dėl toliau nurodytų parametrų.

– **Didesni prekybos srautai.** Peržiūrėtu susitarimu užtikrinama pusiausvyra tarp paramos Ukrainos prekybai su ES ir atsižvelgimo į tam tikrus ES žemės ūkio sektoriams ir suinteresuotiesiems subjektams opius aspektus. Suderėtos galimybės patekti į rinką skiriasi priklausomai nuo produktų. Jautriausių importui prekių, pvz., cukraus, naminių paukščių, kiaušinių, kviečių, kukurūzų ir medaus, prekybos pagal autonomines prekybos priemones apimtis, palyginti su IVLPE, padidėjo nedaug. Kitais produktais prekyba buvo padidinta siekiant naudos abiem pusėms, atsižvelgiant į mūsų viena kitą papildančias rinkas. Galiausiai susitarta dėl visiško prekybos tam tikrais nejautriais importui produktais liberalizavimo.

– **Suderinimas su ES žemės ūkio maisto produktų gamybos standartais.** Naujų produktų patekimas į rinką priklauso nuo Ukrainos įsipareigojimo per šio sprendimo priede nurodytą laikotarpį laipsniškai suderinti savo teisės aktus su tam tikrais ES žemės ūkio maisto produktų gamybos standartais, pavyzdžiui, gyvūnų gerovės, pesticidų ir veterinarinių vaistų naudojimo standartais. Tikimasi, kad Ukraina kasmet praneš apie savo pažangą šioje srityje. Šis požiūris atitinka Ukrainos stojimo į ES proceso ir ES teisyno priėmimo perspektyvą.

– **Griežta apsaugos sąlyga.** Kiekviena Šalis turės galimybę aktyvuoti apsaugos mechanizmą, leidžiantį priimti tinkamas priemones tais atvejais, kai importas iš kitos Šalies gali sukelti arba kelia grėsmę sukelti ekonominių, visuomeninių ar aplinkosauginių sunkumų jos teritorijoje. Europos Sąjunga galimą trikdymą galės vertinti vienos ar kelių valstybių narių lygmeniu.

Europos Sąjunga griežtai pasmerkė Rusijos agresijos karą prieš Ukrainą ir ėmėsi precedento neturinčių veiksmų Ukrainai remti šiomis išskirtinėmis aplinkybėmis. Ši parama – tai finansinė parama, makrofinansinė pagalba neatidėliotinoms priemonėms ir atstatymui, karinės įrangos tiekimas ir plataus masto sankcijų Rusijai ir Baltarusijai priėmimas, taip pat bendradarbiavimo pagal Susitarimą intensyvinimas, kaip nurodyta prioritetinių veiksmų plane[5]. 2022 m. birželio mėn. Ukrainai buvo suteiktas ES šalies kandidatės statusas, o 2023 m. gruodžio mėn. pradėtos stojimo derybos. Todėl numatomas aktas atitinka Europos Sąjungos sutarties 21 straipsnio 3 dalyje nustatytą Sąjungos įsipareigojimą užtikrinti savo išorės veiksmų įvairių sričių nuoseklumą ir parengtas vykdant šį įsipareigojimą, taip pat atitinka Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 207 straipsnio 1 dalį, kurioje

---

2 2022 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2022/870 dėl laikinų prekybos liberalizavimo priemonių papildant prekybos lengvatas, taikomas Ukrainos produktams pagal Europos Sąjungos ir Europos atominės energijos bendrijos bei jų valstybių narių ir Ukrainos asociacijos susitarimą, (OL L 152, 2022 6 3, p. 103).

3 2023 m. gegužės 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2023/1077 dėl laikinų prekybos liberalizavimo priemonių, papildančių prekybos lengvatas, taikomas Ukrainos produktams pagal Europos Sąjungos ir Europos atominės energijos bendrijos bei jų valstybių narių ir Ukrainos asociacijos susitarimą, (OL L 144, 2023 6 5, p. 1).

4 2024 m. gegužės 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1392 dėl laikinų prekybos liberalizavimo priemonių, papildančių prekybos lengvatas, taikomas Ukrainos produktams pagal Europos Sąjungos ir Europos atominės energijos bendrijos bei jų valstybių narių ir Ukrainos asociacijos susitarimą, (OL L, 2024/1392, 2024 5 29).

5 https://circabc.europa.eu/ui/group/09242a36-a438-40fd-a7af-fe32e36cbd0e/library/10d63ead-6bd4-4173-9986-d74c664e45e5/details?download=true

nustatyta, kad bendra prekybos politika turi būti vykdoma atsižvelgiant į Sąjungos išorės veiksmų principus ir tikslus.

Siekdama informuoti visuomenę ir surinkti suinteresuotųjų subjektų nuomones, Europos Komisija paskelbė kvietimą nuo 2024 m. rugsėjo 3 d. iki 2024 m. spalio 1 d. teikti informaciją[6]. Komisija gavo 111 atsakymų, iš kurių 49 gauti iš atskirų visuomenės narių ir 62 iš asociacijų ir bendrovių. Daugumoje ES žemės ūkio maisto produktų sektoriaus suinteresuotųjų subjektų pateiktų atsakymų raginta importo iš Ukrainos patekimo į rinką galimybes padidinti nedaug arba vidutiniškai, pabrėžiant sutrikimus, su kuriais jie susidūrė, kai importas galėjo laisvai patekti taikant autonomines prekybos priemones, o kai kuriuose atsakymuose raginta abi šalis užtikrinti labai plataus užmojo patekimo į rinką galimybes, pabrėžiant ES eksporto potencialą ir poreikį apsirūpinti ištekliais iš Ukrainos. Ukrainos žemės ūkio maisto produktų sektoriaus suinteresuotieji subjektai ragino užtikrinti aukštą patekimo į rinką lygį, pabrėždami žemės ūkio maisto produktų sektoriaus svarbą Ukrainos ekonomikai ir eksporto pajamoms. Daug suinteresuotųjų subjektų teigė, kad Ukraina turi laipsniškai suderinti savo teisės aktus su ES gamybos standartais, ir prašė užtikrinti tvirtą apsaugą. Dauguma atsakymus pateikusių asmenų prieštaravo bet kokiam tolesniam prekybos su Ukraina liberalizavimui, kol Ukraina nesuderins savo teisės aktų su daugiau ES standartų, o kai kurie ragino padidinti muitus arba visiškai sustabdyti prekybą. Keletas respondentų ragino labiau liberalizuoti prekybą akcentuodami Ukrainos kelią į Europą.

4. TEISINIS PAGRINDAS

4.1. Procedūrinis teisinis pagrindas

4.1.1. Principai

SESV 218 straipsnio 9 dalyje numatyti sprendimai, kuriais „nustatomos pozicijos, kurios Sąjungos vardu priimamos susitarimu įsteigtame organe, kai tam organui reikia priimti teisinę galią turinčius aktus, išskyrus aktus, papildančius arba pakeičiančius susitarimo institucinę struktūrą“.

Sąvoka „teisinę galią turintys aktai“ apima aktus, turinčius teisinę galią pagal aptariamą organą reglamentuojančias tarptautinės teisės normas. Ji taip pat apima priemones, kurios nėra privalomos pagal tarptautinę teisę, tačiau „gali stipriai paveikti Sąjungos teisės akto leidėjo priimamų teisės aktų [...] turinį“[7].

4.1.2. Taikymas aptariamuoju atveju

Asociacijos komitetas prekybos klausimais yra įsteigtas susitarimu, būtent Europos Sąjungos, Europos atominės energijos bendrijos bei jų valstybių narių ir Ukrainos asociacijos susitarimu.

Aktas, kurį turi priimti Asociacijos komitetas prekybos klausimais, yra teisinę galią turintis aktas. Numatomas aktas bus privalomas pagal tarptautinę teisę, vadovaujantis Susitarimo 465 straipsnio 3 dalimi.

Numatomu aktu Susitarimo institucinė struktūra nepapildoma ir nekeičiama.

Todėl siūlomo sprendimo procedūrinis teisinis pagrindas yra SESV 218 straipsnio 9 dalis.

---

6 ES ir Ukrainos prekyba. Tolesnis abipusis muitų tarifų liberalizavimas pagal ES ir Ukrainos asociacijos susitarimo 29 straipsnį

7 2014 m. spalio 7 d. Teisingumo Teismo sprendimas Vokietija / Taryba, C-399/12, ECLI:EU:C:2014:2258, 61–64 punktai.

4.2. Materialinis teisinis pagrindas

4.2.1. Principai

Sprendimo pagal SESV 218 straipsnio 9 dalį materialinis teisinis pagrindas pirmiausia priklauso nuo numatomo akto, dėl kurio Sąjungos vardu nustatoma pozicija, tikslo ir turinio. Jeigu numatomu aktu siekiama dviejų tikslų arba jį sudaro dvi dalys ir jeigu vieną iš tų tikslų ar dalių galima laikyti pagrindiniu tikslu arba pagrindine dalimi, o kita dalis ar kiti tikslai yra tik papildomi, sprendimas pagal SESV 218 straipsnio 9 dalį turi būti grindžiamas tik vienu materialiniu teisiniu pagrindu – tuo, kurio reikalauja pagrindinis ar svarbesnis tikslas arba dalis.

4.2.2. Taikymas aptariamuoju atveju

Pagrindinis numatomo akto tikslas ir turinys yra susiję su bendra prekybos politika. Todėl siūlomo sprendimo materialinis teisinis pagrindas yra SESV 207 straipsnio 4 dalies pirma pastraipa.

4.3. Išvada

Siūlomo sprendimo teisinis pagrindas turėtų būti ES sutarties 207 straipsnio 4 dalies pirma pastraipa kartu su SESV 218 straipsnio 9 dalimi.

5. NUMATOMO AKTO SKELBIMAS

Asociacijos komiteto prekybos klausimais aktu bus iš dalies pakeistas Susitarimas, todėl tikslinga priimtą aktą paskelbti *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

2025/0248 (NLE)

Pasiūlymas

TARYBOS SPRENDIMAS

dėl pozicijos, kurios Europos Sąjungos vardu turi būti laikomasi Europos Sąjungos, Europos atominės energijos bendrijos bei jų valstybių narių ir Ukrainos asociacijos susitarimu įsteigtame Asociacijos komitete prekybos klausimais, dėl muitų sumažinimo ir panaikinimo

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 207 straipsnio 4 dalies pirmą pastraipą kartu su 218 straipsnio 9 dalimi,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

kadangi:

(1) Europos Sąjungos, Europos atominės energijos bendrijos bei jų valstybių narių ir Ukrainos asociacijos susitarimas (toliau – Susitarimas) buvo Sąjungos sudarytas Tarybos sprendimu (ES) 2017/1247[8] ir įsigaliojo 2017 m. rugsėjo 1 d.;

(2) pagal Susitarimo 29 straipsnio 4 dalį ir 465 straipsnio 3 dalį Asociacijos komitetas prekybos klausimais gali priimti sprendimą dėl prekei taikomo muito panaikinimo paspartinimo arba muito panaikinimo, kuriuo pakeičiama bet kokia muito norma ar jo mažinimo kategorija, Europos Sąjungos arba Ukrainos sąrašuose nustatyta tai prekei;

(3) Ukrainos prašymu 2021 m. pradėtos konsultacijos pagal Susitarimo 29 straipsnio 4 dalį. Vėliau konsultacijos buvo sustabdytos Rusijai pradėjus neteisėtą ir neišprovokuotą plataus masto invaziją į Ukrainą ir 2022 m. birželio 4 d. Europos Sąjungai priėmus vienašales prekybos liberalizavimo priemones kaip autonomines prekybos priemones[9], kurios buvo atnaujintos 2023 m.[10] ir 2024 m.[11] Šalys konsultacijas atnaujino 2025 m. Šių konsultacijų rezultatas – laikinasis susitarimas, kurį turi priimti Asociacijos komitetas prekybos klausimais ir kuriuo būtų išplėsta muitų panaikinimo apimtis ir remiama svarbi Ukrainos stojimo derybų su ES dalis – Ukrainos teisės suderinimas su ES *acquis*;

---

8 OL L 181, 2017 7 12, p. 1–3.

9 2022 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2022/870 dėl laikinų prekybos liberalizavimo priemonių papildant prekybos lengvatas, taikomas Ukrainos produktams pagal Europos Sąjungos ir Europos atominės energijos bendrijos bei jų valstybių narių ir Ukrainos asociacijos susitarimą, (OL L 152, 2022 6 3, p. 103).

10 2023 m. gegužės 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2023/1077 dėl laikinų prekybos liberalizavimo priemonių, papildančių prekybos lengvatas, taikomas Ukrainos produktams pagal Europos Sąjungos ir Europos atominės energijos bendrijos bei jų valstybių narių ir Ukrainos asociacijos susitarimą, (OL L 144, 2023 6 5, p. 1).

11 2024 m. gegužės 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1392 dėl laikinų prekybos liberalizavimo priemonių, papildančių prekybos lengvatas, taikomas Ukrainos produktams pagal Europos Sąjungos ir Europos atominės energijos bendrijos bei jų valstybių narių ir Ukrainos asociacijos susitarimą, (OL L, 2024/1392, 2024 5 29).

(4) Asociacijos komitetas prekybos klausimais per 2025 m. turi priimti sprendimą dėl muitų sumažinimo ir panaikinimo pagal Susitarimo 29 straipsnio 4 dalį;

(5) tikslinga nustatyti poziciją, kurios Sąjungos vardu turi būti laikomasi Asociacijos komitete prekybos klausimais, nes to komiteto sprendimas Sąjungai bus privalomas,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Pozicija, kurios Sąjungos vardu turi būti laikomasi Asociacijos komitete prekybos klausimais pagal Susitarimą, grindžiama prie šio sprendimo pridėtu Asociacijos komiteto prekybos klausimais sprendimo projektu.

2 straipsnis

Šis sprendimas įsigalioja jo priėmimo dieną.

Priimta Briuselyje

Tarybos vardu
Pirmininkas / Pirmininkė

FINANSINĖ TEISĖS AKTO PASIŪLYMO PAŽYMA. PAJAMOS. PASIŪLYMAMS, KURIE DARO POVEIKĮ BIUDŽETO PAJAMOMS

1. PASIŪLYMO PAVADINIMAS

Pasiūlymas dėl Tarybos sprendimo dėl pozicijos, kurios Europos Sąjungos vardu turi būti laikomasi Europos Sąjungos, Europos atominės energijos bendrijos bei jų valstybių narių ir Ukrainos asociacijos susitarimu įsteigtame Asociacijos komitete prekybos klausimais, dėl muitų sumažinimo ir panaikinimo

2. BIUDŽETO EILUTĖS

Pajamų eilutė (skyrius / straipsnis / punktas): 12 skyrius, 120 straipsnis

2026 m. biudžete numatyta suma: 21 368 300 000 EUR

3. FINANSINIS POVEIKIS

☐ Pasiūlymas finansinio poveikio neturi

X Pasiūlymas neturi finansinio poveikio išlaidoms, bet turi finansinį poveikį pajamoms

☐ Pasiūlymas turi finansinį poveikį asignuotosioms pajamoms.

Poveikis yra toks:

(mln. EUR, dešimtųjų tikslumu)

Pajamų eilutė	Poveikis pajamoms [12] [13]	2025 m. spalio 1 d. – 2025 m. gruodžio 31 d.	2026	2027
12 skyrius, 120 straipsnis	*Poveikis nuosaviems ištekliams*	8,3	14,3	14,3

4. KOVOS SU SUKČIAVIMU PRIEMONĖS

Siekiant užkirsti kelią sukčiavimui, teisė į muitų sumažinimą, nustatytą siūlomu sprendimu, priklauso nuo to, ar Ukraina įvykdė visas atitinkamas sąlygas, kad gautų Asociacijos susitarime numatytas lengvatas, įskaitant atitinkamų produktų kilmės taisykles ir su jomis susijusias procedūras, taip pat nuo Ukrainos glaudaus administracinio bendradarbiavimo su Sąjunga, kaip numatyta Susitarime.

[12] Metinės sumos turi būti apskaičiuojamos remiantis 5 skirsnyje nustatyta formule arba metodu. Pirmaisiais metais metinė suma paprastai mokama netaikant sumažinimo ar *pro rata* principo.

[13] Tradiciniai nuosavi ištekliai (muitai, cukraus mokesčiai) turi būti nurodomi grynosiomis sumomis, t. y. iš bendros sumos atskaičius 20 % surinkimo sąnaudų.

5. KITOS PASTABOS

Tikėtiną poveikį pajamoms sudaro didžiausio palankumo režimo muitų, kurie būtų taikomi tam tikrai produktų apimčiai, kuriai taikoma papildoma lengvata, nustatyta atliekant Susitarimo peržiūrą, suma.